

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ธนาคารออมสินเป็นธนาคารในสังกัดกระทรวงการคลัง ซึ่งแต่เดิมนโยบายส่วนใหญ่จะเน้นการระดมเงินฝาก เพื่อให้ประชาชนรู้จักการออม และรายได้ส่วนใหญ่จะมาจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือให้รัฐบาลกู้ยืมไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และให้กู้ตามนโยบายของรัฐบาล¹ ดังนั้นการให้สินเชื่อส่วนใหญ่จะเกิด ณ ธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ติดต่อกับส่วนราชการโดยตรง ส่วนธนาคารออมสินสาขาจะมีการให้กู้เพียงไม่กี่ประเภท เช่น เงินกู้และเงินเบิกเกินบัญชีโดยใช้เงินฝากหรือสลากออมสินพิเศษ ค้ำประกัน ซึ่งเป็นสินเชื่อที่มีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากมีหลักประกันที่แน่นอนเมื่อลูกค้าไม่ชำระหนี้สามารถนำสมุดเงินฝากธนาคารหรือสลากออมสินพิเศษถอนเพื่อชำระหนี้เงินกู้ได้ทันที

เมื่อ พ.ศ. 2537 ธนาคารได้เริ่มมีนโยบายที่จะพัฒนาเป็นเชิงพาณิชย์มากขึ้น จึงได้เพิ่มบริการด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้สินเชื่อซึ่งถือเป็นรายได้หลักของทุกธนาคาร² โดยเปิดให้บริการสินเชื่อ ณ ธนาคารออมสินทุกสาขาทั่วประเทศโดยแบ่งเป็นสินเชื่อบุคคลเช่น สินเชื่อเคหะสงเคราะห์ สินเชื่อสวัสดิการสำหรับข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน และสินเชื่อเพื่อธุรกิจ เช่น สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อธุรกิจ สินเชื่อเพื่อสถานศึกษา

การให้สินเชื่อทุกประเภทย่อมมีความเสี่ยงจากการที่ไม่ได้รับชำระเงินคืนหรือเกิดหนี้ที่ไม่ก่อรายได้ขึ้น ซึ่งขณะนี้ทุกธนาคารต้องกันเงินสำรองเพื่อตั้งหนี้สงสัยจะสูญตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย³ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องในการดำเนินงานของธนาคาร อย่างไรก็ตามการบริหารสินเชื่อที่ดีมีส่วนช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดหนี้ค้างชำระ โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์เพื่ออนุมัติเงินกู้ที่มีประสิทธิภาพ มีการติดตามการรับชำระหนี้เพื่อดูแนวโน้มความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าในอนาคต และครอบคลุมไปจนถึงการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาประเมินหนี้ให้แก่ลูกค้า

¹ “ภารกิจธนาคารออมสิน”, วารสารออมสิน ฉบับที่ 133, (2542) : 6.

² ธนาคารออมสิน, แผนวิสาหกิจฉบับที่4(พ.ศ.2537-2540), (2537) : 10.

³ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ประกาศเรื่องสินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้และสินทรัพย์ที่สงสัยจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2542, (2542) : 3.

การบริหารสินเชื่อกับที่ที่ต้องอาศัยข้อมูลทางการบัญชี เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิเคราะห์ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน สภาพคล่องของกิจการ ประเมินผลการดำเนินงานทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งการวางแผนในอนาคต เพื่อให้ประกอบการวิเคราะห์ก่อนอนุมัติสินเชื่อ ติดตามฐานะของลูกหนี้เพื่อดูแลแนวโน้มความสามารถในการชำระหนี้ว่าอาจจะเกิดการค้างชำระได้หรือไม่ และ ช่วยในการตัดสินใจพิจารณาอนุมัติการแก้ไขหนี้ค้างชำระให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ทำการศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงขั้นตอนและวิธีการที่สามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการบริหาร สินเชื่อของธนาคารออมสินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษานโยบายและขั้นตอนในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้เป็นการศึกษา เพื่อให้ทราบถึง ข้อมูลทางการบัญชีที่จะนำไปใช้ในการบริหารสินเชื่อ ของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขั้นตอนคือ

1. ศึกษา นโยบายและขั้นตอนการพิจารณาสินเชื่อ ระบุขั้นตอนที่สามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ หาข้อมูลทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์สินเชื่อ
2. ประยุกต์ใช้ข้อมูลทางการบัญชี โดย การนำข้อมูลทางการบัญชีมาวิเคราะห์ อันได้แก่ การพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ C's policy ไปแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้วิเคราะห์สินเชื่อที่สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจบริหารสินเชื่อได้

วิธีการศึกษา

ข้อมูลที่น่าสนใจจะเก็บรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ

จากการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านการวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด 7 สาขาและ 1 สำนักงานภาค (ผู้จัดการและผู้ช่วยผู้จัดการสาขาละ 1 คน พนักงานปฏิบัติการด้านสินเชื่อสาขาละ 2 คน) โดยเลือกสัมภาษณ์สาขาละ 1 คนจากพนักงานแต่ละตำแหน่งในแต่ละสาขา ยกเว้นผู้ช่วยผู้จัดการธนาคารออมสินภาค 5 ซึ่งมีเพียงตำแหน่งเดียว เป็นจำนวนรวม 22 คน ดังนี้

ผู้ช่วยผู้อำนวยการธนาคารออมสินภาค 5 ฝ่ายงานธุรกิจ	1 คน
ผู้จัดการธนาคารออมสินสาขา	7 คน
ผู้ช่วยผู้จัดการธนาคารออมสินสาขา	7 คน
พนักงานปฏิบัติการด้านสินเชื่อ	7 คน

ข้อมูลทุติยภูมิ

รวบรวมจากข้อมูลคำสั่ง ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ การวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารออมสิน เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา เอกสารทางวิชาการต่างๆ หนังสือ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินเชื่อ ทั้งของธนาคารออมสินและหน่วยงานอื่นๆ โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีเชิงปริมาณ และจัดทำเป็นรายงานการค้นคว้าและศึกษาขั้นตอนต่างๆ ในการนำ ข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กรณีศึกษาเป็นตัวอย่างประกอบการศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารสินเชื่อ

นิยามศัพท์

ข้อมูลทางการบัญชี คือ ข้อมูลทางการเงินของผู้ขอสินเชื่อจากธนาคาร ซึ่งประกอบด้วย ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน และการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เจ้าของ

การบริหารสินเชื่อ คือ การวางแผน การปฏิบัติ และการควบคุม ให้สอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การปล่อยสินเชื่อจนถึงการเรียกเก็บหนี้

พนักงานปฏิบัติการด้านสินเชื่อ คือ พนักงานของธนาคารที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสินเชื่อ เริ่มตั้งแต่ ให้คำปรึกษาแนะนำด้านสินเชื่อ วิเคราะห์สินเชื่อ จัดทำนิติกรรมสัญญา รับชำระหนี้ ติดตามหนี้ ค้างชำระ เก็บรักษาเอกสารประกอบการกู้เงิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบนโยบายและขั้นตอนในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่
2. เป็นแนวทางในการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตจังหวัดเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระยะเวลาการศึกษา

ดำเนินการศึกษาข้อมูลในช่วงเดือน มิถุนายน 2543 ถึง กันยายน 2543 โดยทำการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลในเดือนมิถุนายน 2543 เป็นระยะเวลา 1 เดือน ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ระเบียบคำสั่ง วารสาร เอกสารการประชุม ในเดือน กรกฎาคม 2543 เป็นระยะเวลา 1 เดือน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาจัดทำเป็นรายงานการค้นคว้าในเดือน สิงหาคม และกันยายน 2543 เป็นระยะเวลา 2 เดือน